

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

6. De unitate spirituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

tem, & omnibus inferiorum ter-
riculamentis superiorem: *Quia*,
inquit, *qui Deo servit, nihil præ-*
ter Deum timet. Longè etiam
supra alios magnificentius de
hac servitate locuti videntur S.
Constantius Episcopus & Mar-
tyr, & S. Agatha, cum il-
lam Regum opibus, & potentia
prætulere; cum in illa tot mortali-
um votis expetitam libertatem
positam esse censuere. *Summa li-*
bertas, ajebat Constantius, est Chri-
sti servitium, quam veritatem san-
guine deinde suo signatam, &
posteris commendatam esse vo-
luit.

CAPUT VI.

De Unitate spirituali.

Multiplicem hominem hic
dicimus, qui cogitationes
suas, amoremque in plura parti-
tur; unum verò, qui simul omnes
animi vires in unum colligit, in
unum scopum collineat, & uni
Bono, quod summum est inter
omnia, quantum coniti potest,
omnibus animæ viribus adhæref-
cit. Cum jam sancta libertas ho-
minem vinculis miseræ captivita-
tis absoluit, novis illum amoris
compedibus, sanctoribusque
constringit, & ne per multa vage-
tur, Divini amoris captivum Deo

fistit, atque ut omnibus animi fa-
cultatibus in unum idemque cum
illo conspiraret, efficit.

Res, quæ in mundo primariæ
sunt dignitatis, unæ sunt: Unus
Deus, Unus Sol, unum Cælum
Empyreum, & stellatum unicum;
quæ in gemmis præstantiores, ra-
ræ sunt. Oratorem perfectum vix
unum unius sæculi longitudo par-
turiet, si Tullio assentimur: in
ordine Gratia: Redemptor unus,
& Redemptoris mater unica; in
statu gloria: Rex unicus, & una
Imperatrix Maria. Quò longius ab
unitate, eò etiam à perfectione
præstantiâque res abire videntur.
Hinc est quod Sanctus amor mul-
tiplicitatem fugit, unitatem amat.
Interrogatus B. Ægidius S. Fran-
cisci sectator, quæ compendiosior
esset ad perfectionem via: Si una
ad unum, ajebat. Hoc est, si una
anima ad unum Deum collectis
in unum animæ viribus indefinenter
connitatur.

Inspice mecum magna illa amoris
sancti lumina, atque miracula, ac
in primis Magdalenam, unum
habet in corde IESUM, unum in
ore, unum in oculis, hunc solum
respirat, hunc ambit, hunc per
Pharisæi contumelias, per queri-
monias sororis, per Apostolorum
cavillationes, per militum minas at-
que discrimina, perque ipsas mortis
fauces investigat, uni Iesu qua-
rendo amplexandoque aures, ocu-

A a li,

2.
Unitas est
via ad per-
fectio-
nem.

li, manus, pedes, unguenta pretiosa omnisque denique quanta quanta est facultatum copia militant: ad cetera omnia omni spoliata sensu, & omnis expers est timoris: stipitem aut saxum esse dixeris. Dum sponsam per vicos, plateasque curstantem vides, & quarentem, quem diligit anima sua, frustra illam stiteris; verberatur, pallium excutitur, rapitur, offendit nocturnos vigiles; nec tamen ab incepto desistit, quia in unum sponsum omnes cogitationes, omnem animi cupiditatem, studiaque convertit.

3.
Patet in
S. Paulo
& S. Xaverio.

Intuere etiam generosos illos Apostolos S. Paulum, eiusque imitatorum S. Xaverium: quid agunt? quid moliantur? quod spectant ingentes eorum labores, & per orbem terrarum interminabiles ferè discursus? quid sibi vult illa Pauli instantia quotidiana, illa sollicitudo omnium Ecclesiarum, ille paternus erga omnes infirmos commiserationis sensus, & ob scandala zelus exæstuans: an non divisum, imò dilaceratum ob tot variarum molestiarum incursum Apostoli pectus arbitraberis? Audi tamē illum inter ista exclamantem: Vnum autem persequor; quid quæso? Dei mei amplexus, perfectamque fruitionem; in quo & bravium & omnium meorum laborum scopus unicus, est constitutus.

Quam verò seriò ad virtutum apicem incumbenti fructuosa, & gloriosa sit hæc mentis unitas, viderunt qui in colenda, docendaque virtute cum apud Ethnicos, tum apud nostros eminuere. Seneca Lucilio suo: alibi: *Magnam rem pula unum agere; nemo præter sapientem unum agit.* S. Ambrosius Epist. 1. postquam produxit illud Moysis ad populum, *Audi Israel: Dominus Deus tuus unus est.* Et tu, inquit, *ad similitudinem Domini unus esto.* & ad Virgines: *Vnum nos vult esse Dominus, ut supra mundum simus.*

Si ab hoc magno Præsule quæras, cur Christus in Evangelio adolescenti eius sequelam ambientem, & prius parentes tumulo mandare cupienti responderit: si neret mortuos sepelire mortuos; dicet tibi Christum noluisse juvenem ab operibus misericordie avertere, sed animum eius à multiplicitate ad unitatem traducere. *Bonum studium, inquit, sed majus impedimentum: nam qui partitur studium, derivat affectum, & qui dividit curam, differt profectum.* Hanc etiam ob causam discipulis ad prædicandum regnum Dei abeuntibus præcepit Christus; neminem in via salutarent; non quòd sibi hoc urbanitatis officium displiceret, sed quòd vellet ad illud disseminandi Evangelij munus ita esse attentos, ita in illud omnes animi vires

vires sensusque convertere, ut illud unum agerent, unum cogitarent, caterorum velut oblitum. Idem antea famulo suo Giezi dederat Eliazus in mandatis, cum ad filium viduæ cum baculo suo à mortuis excitandum dimisit: scilicet Spiritui sancto ita cordi est hæc Spiritus unitas, ut communia inter homines humanitatis officia, ne illa aliquid pateretur, negligenda esse quodammodo voluerit. Hinc est quod Sancti Patres tam gravibus verbis animi multiplicitatem, & in plura divisionem non semel damnarunt. Ipse S. Antonius de Padua inter Dæmonis malas artes, & dolos hunc unum ex præcipuis esse arbitratur, atque hoc ut probet, Cyri in expugnandâ Babylone commentum in medium producit: qui Euphratis alveum, quò se maximè tuebantur Babylonij, in rivulos complures dissecuit, fundumque fluminis ferè exsiccatum cum copijs trajecit, Urbem cœpit, Regem Balthazarem necavit, eiusque exercitum interneccione delevit. Ita nobiscum dæmonē agere opinatur, orationis filum fluxumque ut divertat, animum in plures curas dividit, ab uno bonorum omnium fonte Deo in res creatas velut rivulos partitur, ac ubi jam aridam & exsuccā reperit, ac perturbationibus obnoxiam, in extremam perniciam nullo prope conatu præcipi-

tat. Hanc ob causam hanc animi in multiplices occupationes effusionem S. Bernardus Eugenio scribens, afflictionem spiritus, eversionem Lib. 1 de
tionem mentis, evacuationem gratiæ, conf.
appellat, cum eas antè maledictas nominasset. Sed audiamus antiquiorem Bernardo S. Gregorium Pontificem nomine, & re maximum, de multiplicitate, quam secum trahunt occupationes, querelas admirabiles de promentem.

Alta, inquit, quietis meæ gaudia perdididi, & intus corruens, ascendisse exterius videor: unde me à conditoris mei facie depulsam deploro: conabar namque quotidie extra mundum, extra carnem fieri, & non solum vocibus, sed medullis cordis ad Dei speciem anhelans dicebam: Tibi dixit cor meum: Quæsi vultum tuum: Vultum tuum, Domine, requiram: Undique nunc causarum fluctibus quatior, & tempestatibus deprimor: ut rectè dicam: Veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me. Et sequenti epistola ad Gregorium Patricium scribens: Tanto, inquit, me percussum morore agnoscite, ut vix loqui sufficiam; oculos enim mentis meæ doloris tenebra obsident, triste est, quidquid aspicitur. Sed cur quæso, causam continuò adfert occupationes nimias ab uno illo distrahentes. Proculpis, inquit, meis in occupationis exilium dominantis missus, quæsi destituta vidua vocibus, cum Propheta dico: Qui consolabatur me, longè recessit à me.

Aa 2 me.

Coro, I. in
Domi. post
festum
Trinitatis.

S.
Simile de
multiplicitate.

me. Si ulterius ab illo petas, cur ad illud Unum in corde retinendum studium assidue non collocet, respondebit tibi: *Redire post causas ad cor desidero, sed vanis ab eo cogitationum tumultibus exclusus redire non possum, ita ut prophetica voci obedire nequeam, quâ dicitur: Redite pravaricatores ad cor: sed stultis cogitationibus pressus, solum exclamare compellor: Cor meum dereliquit me.* Ad alerum verò Gregorium scribens: *Si me diligitis, plangite; quia hic huius mundi tantæ occupationes sunt, ut per Episcopatus ordinem panem me ab amore Dei videam separatum, quod incessanter desceo, atque ut pro me Dominum exoretis, rogo.* Has querelas spinosarum occupationum aculei, & profunda animi demissio ab ore sanctissimi Pontificis expressere, quem tamen constat inter tot negotiosi regiminis curas animo magis in Deum intento, collectoque fuisse, quàm sit aliquis extra urbanos tumultus intra cellulæ abdita conclusus, ut vel inde discamus, quàm nobis hæc curatum impedimenta superflua declinanda sint; cum viro tanto Pontificatus à Deo commissi occupationes necessariae, tam molestæ, & cum illâ ad unum, summumque Bonum attentione ad eò pugnare videantur.

6. *Quomodo multa* At dicit non nemo: *Ecquis multa magnaque ad Dei gloriam propagandam, utroque, ut sic lo-*

quar, animi brachio amplectetur; si per hæc operosa studia conatufque ab illius Unius amplexu divelli hominem sit necesse? Audi hæc in parte S. Augustinum, & te ab illo uno non separandum per occupationem qualemcumque intellige; *Sinon teneat, dum tenetur; non implicet, dum multiplicatur; si non cum peccatur, involvat.* Audi & monitum S. Patris Ignatij, quod ipse constanter observabat, ut te negotijs non tradas, sed commodes. Sed & Bernardum auscultæ Dei imitationem proponentem, quem ait *quasi unum respicere multos, & quasi multos unum.* Esto quod Cassianus, & post illum Petrus Damianus monet, *sigillum adamantinum*: quod in resistentem etiam materiam signum suum imprimit nullâ sui læsione, aut fracturâ: fac, quod virtutis proprium esse, ait Seneca, *quæ omnia in colorem suum trahit, ut mare flumina.* omnibus amoris divini characterem imprime, & illius unius colore succoque imbue: quod assequeris, si mentis aciem, amore sancto facem præferente in Unum semper intendas: si lyncis oculos assumes, quem nunquam retro respicere, & transmurum posita pervidere post Cælium, & alios narrat Petrus Damianus: ita tu in omnibus negotijs Deum quodammodo latitantem, & absconditum aspicias: de quo

possimus
completi
sine mul-
tiplicato-
te.

Epist. 11.

89, in
Cant.

Lib. de
Provid.
Ep. ad l.
Cant.

quo dicit sponsa: Ecce stat post parietem, prospiciens per cancellos.

Ad hæc contentione animi, constantiâque opus esse non diffiteor, ut mentis instabilitati velut torrenti secum obvia suo impetu rapienti obstitas; quod notavit S. Gregorius his verbis primo Regum insinuari: ubi dicitur: *Erat vir unus. Virum te esse oportet, atæquam unus sis; ut multiplicitati animum in diversa distrahenti viriliter resistas. Vir*, inquit S. Gregorius, *quia proposito fortis est, unus, quia amore singularis, quia magna virtute cuncta præsentia despicit; unus quia solâ Dei omnipotentis specie frui concupiscit. Talem fuisse Patriarcham Iosephum testatur S. Hieronymus, quem ijs qui cum varietate casuum conflitantur, ad imitandum propositum existimat. Abjectâ insipientiâ, inquit, tenete sapientiam, per quam possitis non cum varietate temporum commutari, sed varietatem temporum vobis unum tempus efficere. Ioseph unum habebat propositum, placere Deo: hoc nullâ varietate temporis immutatum est: nec fratrum invidiâ, nec conditione servitutis, nec ætatis illecebris, nec domina repromissis, nec squalore carceris, nec postea tumore Egyptia potestatis: sed semper unus fuit. Hoc idem & de Iob sentiendum est, quod per varia tentamenta vocatus, nec divitijs, nec damnis, nec orbitate, nec vulnere, nec exprobratione amicorum, nec soli-*

tudine, nec postea bonorum omnium restitutione mutatus est. Hactenus S. Jeronymus.

Marmoreæ ergo columnæ similes nos esse oportet, quæ si recta stat, & ad perpendicularum firmata, quò majorionere premitur, eò magis contra ventorum impetus & aquarum incurfus hæret immobilis; si verò vel tantillum à rectitudine suâ incurvatur, ruit in præceps, & omnia quæ illi innituntur, in eandem ruinam secum trahit. Si in Uno nostro, hoc est Deo, mens nostra hæret defixa, negotiorum rerumque contrariorum pondus illam non concutiet, sed confirmabit, corroborabitque; si ab illo ad seipsam, aut res alias deflectit, tum in securarum & afflictionum multitudine divisa, ac dilacerata ruinam incurrit miserationis dignissimam.

Inter multos huius margioreæ columnæ exemplar in Sancto Patre nostro Ignatio mecum intue-re: quem cum inter negotiorum æstus, & rerum agendarum multitudinem deprehensum adverto, non unum, sed in partes animo dissectum dispersumque esse mihi persuaderem omnino, si in admirabilem eius cum Deo conjunctionem oculum non intederem. Fundarat ille Societatem, & vivēs toto prope terrarum orbe propagat: excubabat in omnes partes tanti corporis, in quo membra

7. Simile à columna.

8. S. Ignatius in multis non multiplex.

possunt completi sine multiplici...

Epist. 11

39. in Cant.

In cap. 52 ad Epist.

ib. de provid. p. ad 1. am.

cum capite mirum in modum aperta, connexaque sunt, & ad singularia & minuta suas etiam curas extendebat; volebat, ut qui Rhetoricæ dabant operam, themata sua & Rectores quæ notatu digna in Collegijs suis acciderent, præsertim in Italia singulis hebdomadis ad se mitterent: quotidianis literis sive Principum aut urbium operarios postulantium, sive consultantium obruebatur, ut unâ nocte triginta simul literas daret, ex quibus undecim aliquando suâ manu non semel descripserat, (quemadmodum Benedicto Palmio, ut exemplo suo illum ad majorem in literis dandis adhibendam curam animaret, aliquando scripsit) Romæ domiciliorum tum Societatis, tum aliorum, quæ ad bonum commune animarum erexerat, curam in se ipse susceperat, & scæminas ad illa deducebat, ut mirum sit, hominem affectâ jam ætate, & valetudine ea præstare potuisse, quibus plures homines robusti & industrij vix pares esse viderentur: in hac tamen negotiorum varietate & mole, ita unus semper cum Deo fuit, ut illius amorem ardentem in corde assidue, nunquam interruptâ numinis præsentia, ad mortem usque aluerit (ut processus pro eius canonizatione testatur) ac in seipsum suarumque actionum examen singulis horis descenderit, vultu

semper æquali, & jucundè gravi, & affabili, ad intuentium & aduentium animos Deo conciliandos singulariter facto: quæ omnia vera esse facilè sibi persuadebit, qui Senecam de Socratis, & Catonis in vitæ tenore servando admirabili constantia differentem legerit: Socrates, inquit, per omnia aspera jactatus fuit, invictus fame, & paupertate, quam graviorem illi domestica onera faciebant, ferè semper aut in bello, aut & tyrannide, aut in libertate, bellis in tyrannis sæviore; quibus tandem successit damnatio sub gravissimis criminibus impleta; objecta est & religionum violentio, & juventutis corruptela, quam immittere in Deos, in Patres, in Remp. dictus est; post hæc carcer, & venenum: hæc usque eò animum Socratis non moverunt, ut ne vultum quidem moverint: illam mirabilem laudem, & singularem usque ad extremum servavit: non hilariorem quisquam, non tristiore Socratem vidit: æqualis fuit in tantâ inæqualitate fortunæ. Vis alterum exemplum? accipe hunc M. Catonem recentiore, cum quo & infestius fortuna egit, & pertinacius. Nemo mutatum Catonem toties mutatâ Republicâ vidit: in prætura, in repulsa, in accusatione, in provincia, in concione, in exercitu, in morte: eodem, quo repulsus est, die in comitio

Epist.
9.
Et Socer
tis.

10.
Et Cato

CAPUT VII.

*Non est tam difficile, quam
multiplicant id quod supe-
rioribus capitibus de mo-
dis amorem sanctum con-
sequendi dictum est.*

Vereor ne metieulosus, quæ
jam dicta sunt, stuporem
quendam injecerint, aut despera-
tionem; & proinde melius esse
non incipere, quam in medio co-
nato præ molestarum magnitu-
dine deficere: animandi sunt illi
verbis Christi ad Sanctam Birgit-
tam prolatis: *In amore meo, inquit,
videtur esse onus quasi plumbum, quia
cum jejunare debent, seu vigilare, &
refrenare carnem, quasi plumbum
portare sibi videntur: si autem verba,
& contumelias audierint, si in religio-
ne, & oratione morantur, quasi inter
aculeos resident, & in omni hora an-
gustiantur: sed qui in amore meo esse
vult, incipiat primò vertere onus, id
est conetur ad faciendum bona per vo-
luntatem, & continuum desiderium:
inde levet modicè, & paulatim, id est
faciat ea quæ potest, cogitando sic:
Hoc bene possum facere, si Deus dederit
mibi auxilium: deinde perseverans in
incepto, cum tanta alacritate, ea quæ
videbantur sibi prius esse onerosa, in-
cipit portare, quod omnis labor, in je-
junjs,*

*Quomo-
do amo-
rem illum
consequi
possimus.*

L. i. c. 15.

mitio pilâ lusit; Pompejum. &
Cæsarem, quorum nemo alterum
audebat offendere, nisi ut alterum
demereretur, simul provocavit;
dum reliquias victi exercitus, per
colles arentes loricatorum trahit,
quoties aquæ fuit occasio, novis-
simus bibit: sed & illud in eo mi-
rum, cum illi legem dissuasuro, to-
ga in foro esset erepta, & à ro-
stris usque ad arcum Fabianum
per seditiosæ factionis manus tra-
ctus voces improbas, & sputa, &
omnes alias insanæ multitudinis
contumelias pertulisset, ita tran-
quillè se habuit, quasi ullâ affici in-
juriâ non posset.

Deus ergo amor in Deum
perfecto, quod apud Philonem
quidam Philosophiæ tribuunt, qui
ajunt veros germanosque Philo-
sophos hunc præcipuum ex scien-
tia fructum decerpere, quod non
mutantur unâ cum negotijs, sed
inde flexâ constantiâ adaptant se
rebus omnibus: quod similitudi-
ne lyre illustratur, quæ ex sonis
inter se contrarijs, gravibus nempe
& acutis temperata, & ma-
nu doctâ pulsata, suavissimâ har-
moniâ audientium aures demul-
cet: ita justus cum in rerum con-
trariarum concursu animum plus
a quo non intendit nec remittit,
ad Deum, qui in se semper unus
est, & immutabilis, quam proxi-
mè accedit.

*Idem tract.
quod in Sa-
pientem
c. 6. 2.*

*Tract. quod
Deus sic
inmuta-
bilis.*

*10.
Et Cato.*

ANNE
LIN
COGE
OPEN
MUM
V. 10